

PORTO BETALT FRA ARBEIDSTJENESTEN

av Tore Haga

En sjelden gang hoster markedet opp en sending fra Arbeidstjenesten (AT). I nokså mange år har jeg hatt dette kortet, som er en innkalling til tjeneste.

ARBEIDSTJENESTEN

TIL

LENSMANNEN (POLITIET) i Notodden Politikammer

PORTO
NOTODDEN
BETALT

Fyll ut baksiden

A. T.-skjema 10 b

Svarkort fra

NR. 14482

Jeg har mottatt ordre om frammøte til
arbeidstjeneste den 1.5 19 41
på Gjerstad jernbanestasjon

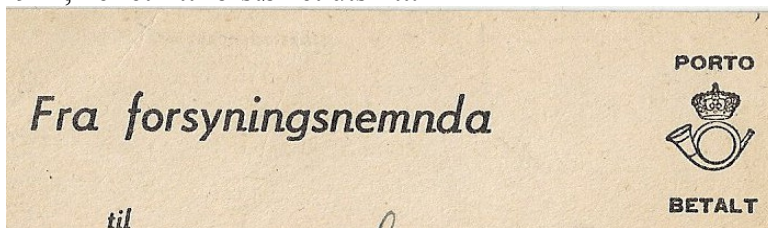
Anser De Dem berettiget til familietillegg?
Ja*) – nei*).

1 19 41

Tore Haga
(underskrift).

*) Det som ikke passer strykes.

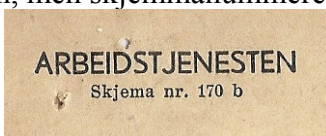
Som det fremgår, gikk kortet ufrankert med påtrykk PORTO BETALT i kombinasjon med et kronet posthorn, nokså likt det som finnes på en rekke svarkort fra forsyningsnemnda, mest de tidligste kortene fra 1941, her et litt forstørret utsnitt:

Det er selvsagt ingen grunn til å se noen sammenheng mellom AT og forsyningsnemnda, men det er nærliggende å anta at postens behandling av kortene fra begge "etater" skulle være den samme. For forsyningsnemndas kort gikk dette ut på at portoen for svarkortene med PORTO BETALT skulle avgjøres ved oppgjør mellom Forsyningsdepartementet og Poststyret, og at poststedene derfor skulle betrakte kortene som fullt betalt. For AT var det Departementet for arbeidstjeneste og idrett som var overordnet etat og som eventuelt skulle gjøre opp med Poststyret.

Det er vel relativt mange som har en uklar oppfatning av hva Arbeidstjenesten var. Jeg har ikke tenkt å gå så veldig dypt inn i dette, men vil nøye meg med en rask skisse: Etter modell fra frivillige arbeidstjenestetiltak i inn- og utland opprettet Administrasjonsrådet sommeren 1940 en frivillig arbeidstjeneste, men om høsten samme år ble denne overtatt av Nasjonal Samling. Våren 1941 ble den gjort obligatorisk for menn i vernepliktig alder - noen alminnelig verneplikt fantes jo ikke på denne tid. Organisasjonen hadde et visst militært preg og var ledet av tidligere befall, men mange sluttet etter hvert som NS-preget ble stadig tydeligere, og de ble erstattet av NS-folk. Særlig langvarig var ikke tjenesten for den enkelte deltaker - gjerne noen få uker, og det skal ikke ha vært stor motstand. I motsetning til visse andre lignende organisasjoner i Norge hadde AT som oppgave å utføre arbeid for norske interesser, d.v.s. ikke for okkupasjonsmakten.

Nylig fikk jeg tak i et annet eksemplar, der forsiden er kliss lik det først viste, og baksiden har samme formuleringer og funksjon, men skjemma nummeret er endret:

Også konvolutter finnes:

